

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

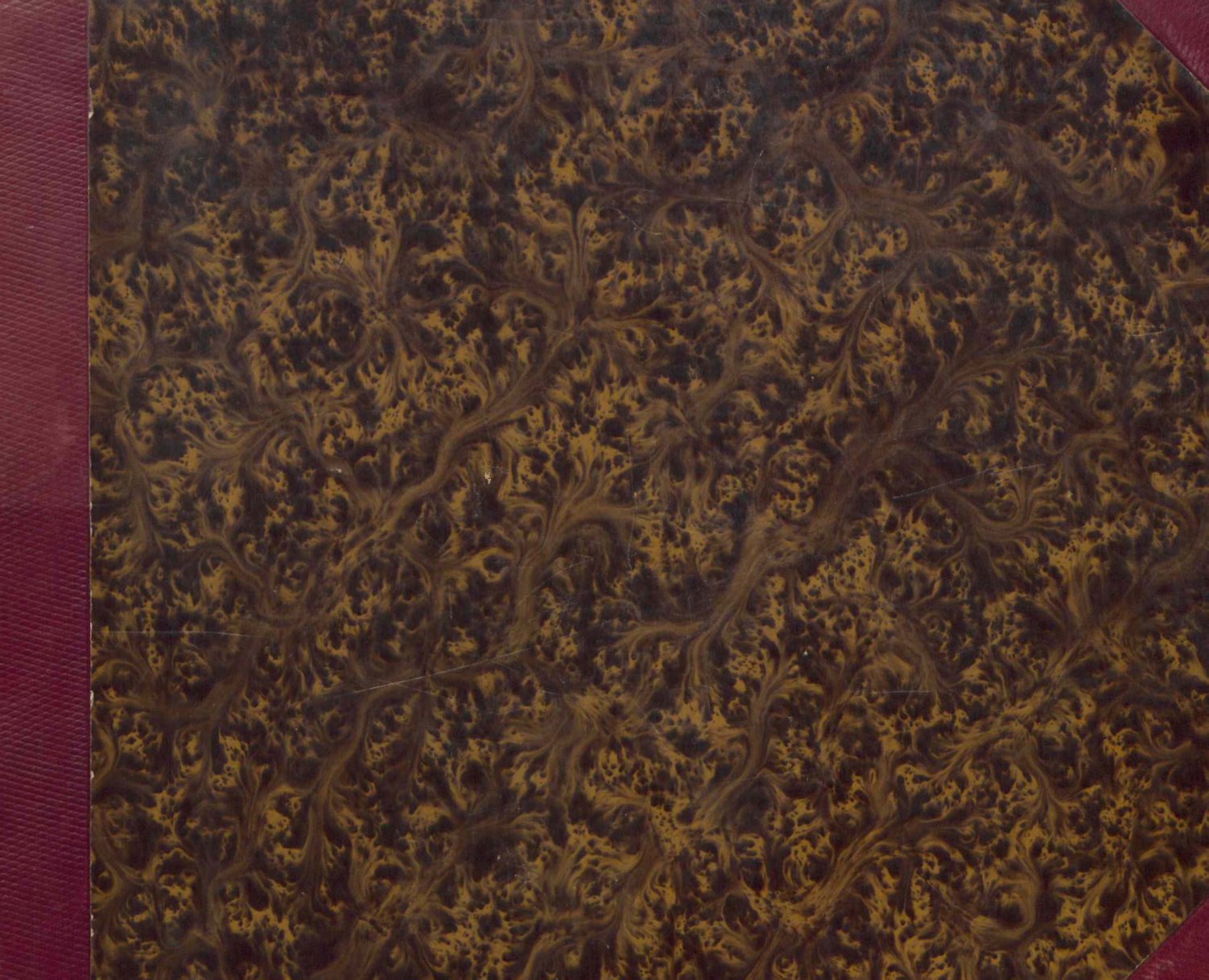
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

A. Beckmann's Kunst

J. W. Neumann, Neudammstr. 14, Berlin

JOLSKOV,

i Egn.

JULSKOV,

i Fyn.

En venlig og frugtbar Egn, tilbøielig omgivet af mindre Skovstrækninger, ligger Herregaarden Julskov i Kullerup Sogn, Binding Herred og Svendborg Amt, en Mil vest-sydvest for Byn Nyborg. Ingen større Højer findes i Nærheden; ifkun syd for Gaarden hæver sig en Bakke, hvorfra man stuer ud over Nyborg Fjord og Herregaarden Holsenhavn. Gaardens Navn skrives stundum i ældre Dokumenter Hjulskov, hvilket synes at være det oprindelige; i Bøndehøvel i Verslev Sogn findes Vester-, Mellem- og Øster-Hjulskov, og i Nærheden af selve Gaarden ligger Byn Hjulby. Tæt ved Gaarden har der staaet en Kulesten med en Indskrift, som i sin Tid har voldet Olgraansterne meget Hovedbrud. En af Gaardens Ejere, Generalfrigdomsskær Lindegaard, fritog dem i Begyndelsen af dette Hundrebaar for videre Dryderier dermed; han fandt nemlig, at den var ham i Vejen, naar han vilde vende inde i Gaarden med 4 Heste, og lod den derfor hugge i tu; nu findes dette gamle Mindesmærke sandsynligvis i en Stensætning om en Dam nær ved Gaarden.

Julskov forekommer allerede i anden Halvdel af det 14de Hundrebaar, da (1365) nævnes Niels (Nicolaus) Mathesen af Julskov som Vidne i en Sag. Senere tilhørte Gaarden Slægten Legenhus eller Linhus; med Biskop vides Morten Linhus eller Schinkel at have været dens Ejer i

Aaret 1472, og maaske havde han arvet den efter sine Forfædre; thi længe før den Tid nævnes Johanne Legenhus af Julskov. Han var gift med Margrete Henriksdatter Friis af Hesselager. I det nævnte Aar gjorde Morten Linhus et Magestykke med Nyborg Sognekald, hvorved Gaardens Omraade forøgedes med en Skov og et Fang. Før Aaret 1480 havde Morten Linhus forladt denne Verden; thi da var Fru Margrete gift med Niels Mogensen, som tillige med sin Hustru fik Livsbrev paa 3 Bøndergaard, der tilhørte Kronen, og disse havde han indløst fra den tidligere Pantgaver. 1496 var hun atter Enke og skrev sig da til Julskov, som hun altsaa maa have beholdt efter sin første Mand's Hængang. Efter hende tilhørte Gaarden hendes Søn Lavrids Linhus, der 1506 forekommer som Julskovs Ejer. Han fik Sæde i Rigstraadet og havde efter hverandre flere vigtige Ven, som Bygholm, Krogen (Kronborg), Helsingborg og Gulland; det sidste Ven havde han fra 1509 til 1517. Aaret efter købte han Egskov. Han døde 1533. Hans Enke Fru Hilleborg Wille, Datter af Peder Wille til Svandholm og Fru Anne Gylbenstjerne, overlevede ham til 1536, hvorpaa deres Børn ejede de to Herregaarde og det andet Gods i Forening indtil 1546, da der foretoges eneligt Skifte, og Julskov tilfaldt da Fru Rigborg Linhus, der var gift med Hans Johansen Lindenov til Tobiølet,

JULSRUD,

i Fyrt.

Leensmand paa Silkeborg; han døde 1568. Hans Enke Fru Rigborg ejede derpaa Gaarden og fik i Oktober 1569 Kvittering for det, hendes Husbonde havde været stykbig paa Silkeborg Slot og Len fra den Tid, da han først fik dette, og indtil sidste Majdag, da Fruen havde afgivet det til sin Søn Hans Johansen, ligesaa og for Alling Kloster for et Aar fra 1ste Mai 1562 at regne, hvorefter han havde haft det som et frit Pant, ligeledes for alle Penge-, Kvæg- og andre Skatter, hendes Husbonde og hun imidlertid havde oppebaaret. Dette Kongebrev er udstøbt i Lejren for Barbjærg Fæstning. Hendes Søn nævnes ogsaa iblandt Jullstovs Ejere; men han har næppe haft den mere end en kort Tid og i Forening med sin Søster Fru Hilleborg Lindeno; ved Giftemaal med hende blev Hans v. Spiegel eller Speil, der var fra Thyland, Gaardens Ejer. Han efterlod sig Sønnen Frederik Speil, der havde tre Døtre, som skulle have ejet Gaarden i Forening; deres Fader var dog ikke Søn af Fru Hilleborg, men af Hans Speils første Hustru Fru Katrine v. Ahlesfeld. Senere kom Gaarden atter tilbage til Witten Lindeno; den tilhørte nemlig i nogen Tid Hans Johansen til Gaans, der døde 1642. Han var gift med Fru Elisabeth Sofie Rankau. Deres Datter Fru Helvig Lindeno var gift med Sigvard Urne til Raarup (nu Katrinesbjerg, i Sølland), som 1647 ejede Jullstov og boede der. Han var Rigsraad og Leensmand paa Dønsesgaard og døde 1661. Sønnen Knud Urne ejede Gaarden i mange Aar. Ved Mageliste med Kronen fik han, der ogsaa ejede Rønninge-Søgaard, i September 1688 Raads- og Færlighedsretten til Rønninge Kirke i Aulum Herred med Kirke-Korntienden og Kirkens Landgilde imod at afstaa noget Gods i Skovby Herred og Sogn, Staarup By, og i Vigerslev Sogn, Farstrup By. Han var den Gang Justits- og Rancelliraad og fik senere Etatsraads Titel. 3 Januar 1691 fik han ligeledes ved Mageliste med Kronen i Kullerup Sogn og By 1 Gaard, i Saaderup 2 Gaarde, i Sjøllerup Sogn og By 1 Gaard, i Saaderup 2 Gaarde og i

Resvindinge Sogn og By 1 Gaard. Derimod afstod han 5 Gaarde i Bindning, Gudme, Salling og Skovby Herreder. Han fik saaledes Gøbst mere samlet, end det tidligere havde været. Til Jullstov hørte den Gang omtrent 20 Gaarde i Resvindinge og 14 Gaarde i Kullerup Sogn m. m. Han døde barnløs 1705 som Ejer af mange Hovedgaarde, iblandt hvilke Bjørnemose var. Hans Broder Sigvard Urne arvede Jullstov og ejede denne Gaard til 1712, da han døde i en Alder af 76 Aar; hans Hustru var Fru Agathe Robsteen, der døde 1696. Deres Søn Oberstleutenant Sigvard Urne arvede Gaarden og var den sidste af Witten, som ejede den. Knud Urne havde paatænkt at bygge et Hospital i Resvindinge for Gøbsts fattige, og denne Plan udsættedes nu. Alle Arvingene stiftede i Forening dette Hospital 1714; men Bygningerne opførtes først 1725, og Stiftelsesbrevet udstæbtes da af Etatsraad Erik Steel, der havde giftet sig med Knud Urnes Enke, og Sigvard Urne. Det er grundlagt paa en Kapital af 1000 Rdlr., der indtaar i Jullstov imod en Rente af 5 af Hundrede. Paa samme Tid afhændede Sigvard Urne Jullstov Gaard og Gøbst til Krigs-Rancelliforvalter Frederik Seckmann. Der var den Gang ingen øde Gaarde paa Gøbst, hvilket paa den Tid var en stor Sjældenhed. Den ny Ejer levede i Kjøbenhavn og overlod Gødsbestyrelsen til sin Nibefoged, indtil han 1744 folgte Jullstov til Johan Kallager, der 1747 fik Titel af Rancelli-Ræsfors. Han har af sin Eftermand som Gaardens Ejer faaet det Skudsmaal, at han medtog Skovene meget stærkt. Sognets Præst kærede over, at han forlagde Sognenejen uden om Gaarden, hvorved han tvang hin til at høre igennem Morads og Uføre. Efter Johan Kallagers Død 1754 tilhørte Gaarden hans Enke Dorothæa Egløff, som i Aaret 1760 folgte den til Kammerraad, senere Etatsraad Frederik Wagger, bekendt som en dygtig Herremand, der kunde holde Bønderne til Orden og Arbejdsomhed; men han udmærkede sig ikke mindre ved sin Forsynelighed. Gøbst, som den Gang var noget forminsket, forsøgte han

JULSKOV,

i FvN.

siden, og til Gavn for dets fattige oprettede han et Hospital i Kullerup, hvis Stiftelsesbrev er af 25de Juni 1776. Kapitalen (2000 Rdlr.) indestaar i Sulstov.

Ved Skjøde af 5te Marts 1789 afhændede han Sulstov, som da havde 26 Tdr. 2 Skpr. Hartkorn Ager og Eng, fri Hovedgaardstaxt, 5 Tdr. „ Skpr. 3 Fbl. 1 Alb. Skovskylb og 300 Tdr. 4 Skpr. 1 Fbl. 2 Alb. Hartkorn Bøndergods tillige med Kullerup og Nefsvindinge Kirker, hvortil der hørte henholdsvis 20 Tdr. 6 Skpr. og 30 Tdr. matriculeret Tiende-Hartkorn; Kjøbesummen var 50,000 Rdlr., og Kjøberen var Justitsraad Lavrids Lindegaard. Denne Mand døde 1796 og efterlod Gaarden til sin Søn Generalrigskommissær Eskild Salomon Lindegaard, som ifkun ejede den indtil 1799. I dette Aar udfædtes der Fæstebrev af Grev Tramp til Nørragergaard som Sulstovs Ejer. Han solgte Gaarden i Juni 1804 til Rancelliraad Søren Hillerup til Bramstrup for 110,000 Rdlr., og den Gang var Bøndergobfets Ager og Engs Hartkorn forøget til 316 Tdr. 4 Skpr. 2 Fbl. 2 Alb. Den ny Ejer styndte sig saaledes med at sælge af Gødet, at der, da han allerede Aaret efter ved Skjøde af 11te Juni afhændede Gaarden til Niels Henrik Haugsteb, ifkun var 107 Tdr. 5 Skpr. 3 Fbl. Hartkorn Bøndergods tilbage; ogsaa Nefsvindinge Kirke var frafaldt. Kjøbesummen var 92,000 Rdlr. Ved Skjøde af 11te Juni 1811 solgte Haugsteb Gaarden til Hans Peter Langkilde for 100,000 Rdlr. Bøndergobfets udgjorde den Gang ifkun 13 Tdr. 7 Skpr. „ Fbl. 2½ Alb. Hartkorn. Langkilde, der ogsaa var Ejer af Vejlegaard, var en særdeles dygtig Landmand og var desuden Medlem af Vitsternes Stændersforsamling, saa længe den var til. I Aaret 1852 forlod han denne Verden, og hans Enke ejede derpaa Gaarden indtil sin Død 1863. Deres Ægtefælle var barnløs, og i Følge begges sidste Villie arvedes Gaarden af den nuværende Ejer cand. juris P. Langkilde, hvis Fader Justitsraad Langkilde til Bramstrup, var af dem antagen i Søns Sted.

Det nuværende Stuehus er opført i Slutningen af det 16de eller maaste

snarere i Begyndelsen af det 17de Hundrebaar, efter hvad der fortælles, af to eller tre Tomfruer Speil. Det er en smuk og ret anseelig grunbmuret Bygning med tykke Mure, tallede Gavl og hvælvede Kjelbere. Gaarden har tidligere haft et Taarn, sandhynligtvis imod Sydøst ligesom Bygningens Forside; naar det er nebrøvet, vides ikke. Indtil 1862 var Borgegaarden, der laa sydøst for Hovedbygningen, saaledes som den viser sig paa det medfølgende Prospekt, omgivet af 3 sammenbyggede Fløje, af hvilke de to, der vare af Bindingsværk og senere tilbyggede, forgik ved Aarbeid i det nævnte Aar. Denne Borgegaard og Tomten, hvor de nebrændte Bygninger laa, er nu et Høeanlæg, og fra Stuehusets nordre Ende imod Vest er der i Steben opført en mindre Bygning paa to Etager i samme Stil som det egenlige Stuehus og indrettet til Bolig og Husholdnings-Æstlighed. Syd og sydvest for Stuehuset ligge Stalbene, Laden og de andre Udhus, der ere store og rummelige og byggede for 30 til 40 Aar siden. Vest for Gaarden og jævnsides med Hovedbygningens Forside og i en Afstand af omtr. 100 Alen fra denne løber den mindre Landvej imellem Kjerteminde og Svendborg, og paa den anden Side deraf er der efter Istebranden opført grunbmurede Bygninger til Mællevret m. m.

I Haven, der er stor og ret smuk og ender til de tre Sider i en liden Skov, imedens den imod Vest støder til Landvejen, staar et gammelt Tætræ, hvis Krone er klippet i Form af en Haldfugle, og til dette Træ knytter sig følgende Sagn. En af Gaardens tidligere Ejere stod i Forbund med Menneksternes Fjende og slutte tilhøre ham, naar der ikke længer var et grant Træ i Haven. Men for at svige Fanden plantebe denne Ejer i Haven et Tætræ, der altid er grønt, og saalunde omgik han Dverenskomsten. Umiddelbart, saa siges der, har den onde paa egen Haand overført denne Dverenskomst paa alle Gaardens følgende Ejere siden den Tid, hvisaar sag der maa fredes om Træet, og hvis dette kommer bort, maa der strax sættes et andet i Steben.

JULSKOV,

i Fvii.

For at have Tilflyn med Træet skal han jævnlig indfinde sig paa Gaarden, og i Havestuen, uden for hvilken Træet staar, har der i Væggen været to smaa Huller, hvorigjennem han havde sin Gang; alle tidligere Forsøg paa at tilstoppe dem vare uden Nytte. Et andet Sagn fortælles om en Mand ved Navn Strande, der skal have ejet Gaarden. Han var hovebrig, men higebe saalebes efter andres Ejendom, at han tog sig for at flytte sine Naboers Grændsefjel. Hans Hustru var hans medflybige; om Dagen klæbte hun sig i Gylbenstykke, og om Natten hjalp hun Manden med denne Mørkets Gjerning. Men efter sin Hebangang maa de lide for denne onde Daad. Jævnlig ser man endnu Manden kjøre Ploven over den Jord, han saalebes har tilfneget sig, og hans

Hustru staar paa samme Tid ved Markeskjellet i sin Gylbenstykkets Kjørtel. Hun siger da: „Strande, jeg fryser“, hvortil han med en Køst, der kan indjage Næbfel, svarer: „Gaa til Iulskov og varm dig!“ Den stakkels Kvinde giver sig da til at græbe og siger: „Der er ingen Ud.“

Gaardens nuværende Ager og Enges Hartkorn er 33 Tdr. 3 Skpr. 1 Fbd. „²/₄ Alb., og dens Fladeindhold er 255 Tdr. Land Ager og Eng. Skovsklyden er 5 Tdr. „ Skpr. 3 Fbd. 1 Alb. Hartkorn, og Skovens Areal er 61 Tdr. Land. Til Gaarden hører desuden Kullerup Kirke med Kirketiende. Vøndergøbskøts Hartkorn er nu ifkun 8 Tdr. 2 Skpr. 1 Fbd. „²/₄ Alb.

